

jäävät isompien omistajien käyttöön ja irtautuville pienemmille kunnille tulevat kustannukset uusista investoinneista, kilpailutuksista ja käyttöönotoista.

Esimerkiksi Pohjois-Karjalan 12 pientä kuntaa (Rääkkylä, Tohmajärvi, Heinävesi, Ilomantsi, Lieksa, Liperi, Juuka, Nurmes, Kitee, Kontiolahti, Outokumpu, Polvijärvi), joiden väestöpohja on yhteensä 83 000 asukasta, eivät voi jatkossa tehdä yhteistyötä yhteisen inhouse-yhtiön muodossa. Vastaavasti koko Etelä-Suomen yhteistyöalue, joka kattaa yhdeksän hyvinvointialuetta ja 2 263 000 asukasta, voi halutessaan myös jatkossa organisoida yhteistyötä yhteiseen yhtiöön.

Kunakin pienkunnan ja sen kunkin osaomistaman yhtiön kohdalla kaava on sama: Hankintalain muutos johtaa nykyisten pienomistusten sijaan purkamiseen ja mahdollisiin uusiin yhteisyhtiöiden perustamisiin ja käynnistymisiin. Tämä vaatii omistajilta kustannuksia järjestelmien ynnä muiden suhteen noin 500 000 euroa. Vähintään sama kustannusvaikutus tulee olemaan tällä muutoksella, koska yhtiö joutuu omalla pienellä volyymilla kilpailuttamaan esimerkiksi ICT-, talous- ja palkkapalvelunsa uusiksi.

1. Talous- ja henkilöstöhallinnon uudelleenjärjestelyn hinta: 2 miljoonaa euroa per kunta

Pohjois- ja Etelä-Karjalassa kunnille ja hyvinvointialueille ICT-, talous- ja henkilöstöhallinnon palveluita tarjoava Meidän IT ja talous Oy:ssä Meitassa jäisi hankintalain toteutuessa yli 10 prosentin omistajiksi hyvinvointialueet ja keskuskaupungit: Mikkeli (jonka omistus on nostettavissa hallituksen osakeantipäätöksellä, ja tehdään heti jos ja kun laki varmistuu) Lappeenranta ja Joensuu. Omistajien palveluiden käytöstä näiden osuus on yli 80 prosenttia.

Lain myötä maakunnallisesta yhteistyöstä jäisi ulos kaikki Pohjois-Karjalan sekä Etelä-Karjalan pienemmät kunnat. Etelä-Savosta Meitalla on asiakkaana vain Sulkava ja Kangasniemi. Lainmuutoksen jälkeen nämä kunnat maksaisivat uudet käyttöönotot ICT- sekä talous- ja henkilöstöhallinnon palveluille. Kustannusarvio pelkästään Meitan nykyisten palvelujen uudelleenjärjestelystä on kuntaa kohden 2 miljoonaa euroa.

Meitan omistuksen jakautuminen maakunnittain (tilanne maaliskuussa 2026, värillä laatikoidut jäisivät omistajiksi, lopuille vähintään 2 miljoonan kustannuserä yhdestä osakkuudesta):

Pohjois-Karjala		Etelä-Karjala		Etelä-Savo	
Joensuun kaupunki	18,19 %	Etelä- Karjalan hyvinvointialue	20,94 %	Etelä-Savon koulutus oy	0,19 %
Pohjois-Karjalan hyvinvointialue Siun	18,19 %	Imatran kaupunki	4,44 %	Mikkelin kaupunki	8,64 %
Kiteen kaupunki	1,86 %	Lappeenrannan kaupunki	11,80 %	Etelä-Savon maakuntaliitto	2,26 %
Pohjois-Karjalan koulutuskuntayhtymä	6,17 %	Lappeenrannan toimitilat oy	1,49 %	Etelä-Savon kampusiinteistöt ky	0,16 %
Lieksan kaupunki	0,86 %	Etelä-Karjalan koulutuskuntayhtymä	0,37 %	Sulkavan kunta	0,11 %
Ilomantsin kunta	0,39 %	Lemin kunta	0,19 %	Kangasniemen kunta	0,2 %
Liperin kunta	0,31 %	Luumäen kunta	0,19 %		
Nurmeksen kaupunki	0,47 %	Parikkalan kunta	0,19 %		
Rääkkylän kunta	0,31 %	Rautjärven kunta	0,19 %		
Kontiolahtien kunta	0,16 %	Ruokolahden kunta	0,19 %		
Tohmajärven kunta	0,16 %	Savitaipaleen kunta	0,19 %		
Heinäveden kunta	0,08 %	Taipalsaaren kunta	0,19 %		
Juuan kunta	0,08 %	Etelä-Karjalan liitto	0,19 %		
Outokummun kaupunki	0,08 %				
Pohjois-Karjalan maakuntaliitto	0,08 %				
Polvijärven kunta	0,08 %				

2. Ei enää lonkkaleikkauksia Pohjanmaalla

Tekonivelsairaala Coxa on tekonivelleikkauksiin erikoistunut julkinen sairaala, joka on viiden hyvinvointialueen omistuksessa. Coxa on omistajiensa hankintalain 15 §:ssä tarkoitettu sidosyksikkö, joka tuottaa omistajillensa niiden järjestämisvastuulle kuuluvia terveydenhuollon palveluita, Coxa esittäytyy lausunnossaan (10.3.2025) hankilakimuutoksesta. Coxan viidestä omistaja-alueesta kahden omistusosuus Coxassa jää alle 10 prosentin: Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue (5,9 % ja Pohjanmaan hyvinvointialue 3,0 %). Näin ollen Etelä-Pohjanmaan ja Pohjanmaan hyvinvointialueet eivät ehdotetun lainmuutoksen jälkeen voisi enää hankkia tarvitsemaansa tekonivelkirurgiaa Coxasta sidosyksikköpoikkeuksen nojalla, vaan niiden tulisi kilpailuttaa kyseiset palvelut. Nykyisin Etelä-Pohjanmaan ja Pohjanmaan hyvinvointialueiden oma tekonivelkirurgia on ohjautunut pääosin Coxaan. Coxa ei kuitenkaan voisi osallistua kyseisten omistajiensa tarjouskilpailuihin hankintalain matalan (500 000 euroa) ulosmyyntirajan vuoksi. Hyvinvointialueet eivät toisaalta pystyisi nostamaan omaa tekonivelkirurgian kapasiteettiaan, koska tähän tarvittavia osajia ei ole. Syntyvä tilanne vaarantaisi kansalaisten palveluiden turvaamisen ja potilasturvallisuuden. Coxalla on in-house -yhtiönä omistajilleen tärkeä markkinoiden tuntemus sekä substanssiosaaminen, mitä tulee muun muassa kilpailutusten järjestämiseen.

Kustannukset nousevat, laboratoriopalvelut vaarantuvat

”On erittäin vaikea nähdä, että kyseinen lopputulema palvelee lakimuutokselle hallituksen esitysluonnoksessa asetettujen tavoitteiden toteutumista”, Coxa arvioi kustannussäästöavoitteita. ”Kyseessä olisi erittäin merkittävä yhteiskunnallinen muutos”, se lausuu. Tekonivelsairaala Coxan palveluita voivat lakimuutoksen jälkeen hyödyntää sen suuromistajat: Pirkanmaan hyvinvointialue (66,6 %), Päijät-Hämeen hyvinvointialue (14,0 %) sekä Kanta-Hämeen hyvinvointialue (10,5 %). Coxan palveluiden hinnoittelu on pysynyt jo kauan vakaana. ”Toisaalta tiedossa on, että palvelusetelien arvo, joita muut kuin omistaja-alueet myöntävät, ovat jo lähtökohtaisesti Coxan hintoja korkeammat”, Coxa muistuttaa. ”In-house -yhtiöihin keskittynyt erityisosaaminen ei myöskään olisi lainmuutoksen toteutuessa enää kaikkien sitä hyödyntävien hyvinvointialueiden käytettävissä. Muutoksen myötä menetettäisiin synergiahyötyjä, ja palvelutuotannon kustannukset julkisella sektorilla kasvaisivat.”

Myös Coxaa palveleva ICT-yhtiö Istekki Oy liittyy palveluineen muuttuvaan tilanteeseen. ”Sidosyksikön lisäarvo muodostuu myös siitä, että se voi toimia hankintayksikön yhtenä yhteydenottokanavana hoitaen kaikki ICMT-ratkaisuihin liittyvät ongelmat. Näin sairaalan jokaisen työntekijän ei tarvitse ymmärtää mihin eri toimijoihin ottaa yhteyttä, jos järjestelmä ei toimi, kuvantamisen laite on rikki tai toimiston tulostin ei toimi”, se toteaa omassa lakilausunnossaan.

Mikäli inhouse sisters -hankinnat tulkitaan jatkossa kielletyiksi tilanteissa, joissa sidosyksiköllä on useita omistajia, esimerkiksi Fimlab Laboratoriot Oy:n sisaryhtiöt Tekonivelsairaala Coxa Oy ja Tays Sydänkeskus Oy, joiden kanssa Fimlab toimii samoissa sairaalakiinteistöissä tai -kampuksilla ja joille se tuottaa laboratoriopalvelut kokonaisvaltaisesti, joutuisivat kilpailuttamaan Fimlabilta hankkimansa palvelut. ”Koska korvaavia ympärivuorokautisia palveluita, mukaan lukien ympärivuorokautiset päivystysluonteiset palvelut ja verikeskuspalvelut, joita Coxan ja Sydänsairaalan toimilupa edellyttää, ei ole saatavilla yksityissektorilta, näiden yhtiöiden toiminta nyky muodossaan vaikeutuisi käsityksemme mukaan olennaisesti”, Fimlab Laboratoriot Oy arvioi. ”Lääketieteellisten tukipalveluiden palvelutuotanto tulee rajata uuden vähimmäisomistusvaatimuksen ulkopuolelle”, Coxa ehdottaa lausunnossaan. Toinen vaihtoehto on sallia alan inhouse-yhtiölle ulosmyynti.

”Käytännössä tämä voitaisiin toteuttaa säätämällä siitä, että hyvinvointialueiden järjestämisvastuulle kuuluvia lääketieteen erikoisalojen palveluita ja lääketieteellisiä tukipalveluita tuottaviin

sidosyksiköihin sovelletaan jatkossa 20 %:n ulosmyyntirajaa, eikä euromääräistä rajoitusta sovelleta kyseisiin sidosyksiköihin”, Coxa ehdottaa.

3. Pesulamarkkinat keskittyvät yhdelle toimijalle

Suomessa toimii tekstiilipalvelumarkkinoilla yksi yritys Lindström Oy, Lindström-Comforta konserni, jonka markkinaosuus suomalaisesta kokonaismarkkinasta on noin 60 prosenttia, Tekstiilihuoltoliitto ry muistuttaa talousvaliokunnalle 23.3.2026 kirjatussa hankintalain muutosta koskevassa lausunnossaan. ”Tämä konserni on liikevaihdolla mitattuna yksinään noin viisi kertaa suurempi kuin kaikki alan inhouse-yhtiöt yhteensä. Hankintalakiin suunniteltu muutos vaikuttaisi käytännössä pääosin julkisen sote-sektorin tekstiilipalveluihin”, Tekstiilihuoltoliitto toteaa. Jos tarkastellaan markkinatilannetta ilman sote-sektorin erityispalveluita, Lindströmin osuus markkinasta on 80 prosentin suuruusluokkaa. ”Sote-tekstiilipalveluiden osuus kokonaismarkkinasta on hieman runsaat 100 miljoonaa euroa. On siis varsin ymmärrettävää, että markkinoita hallitsevassa konsernissa kannatetaan hankintalakiin nyt ehdotettua muutosta, sillä se avaisi hyvän mahdollisuuden ennestään suuren markkinaosuuden kasvattamiseksi edelleen”, Tekstiilihuoltoliitto arvioi. Kokonaisuudessaan tekstiilipalvelumarkkina Suomessa on suuruudeltaan noin 460 miljoonaa euroa.

Sairaaloiden tarvitsemia korkean hygienian tekstiilipalveluita tuotetaan aina vuokratekstiiliperiaatteella, useimmiten julkisen sektorin itse omistamissa tekstiilipalveluyrityksissä. ”Näitä yhtiöitä on Suomessa seitsemän ja ne tekevät yhteistyötä alan yksityisten pk-yritysten kanssa. Näistä kuusi toimii ”inhouse-periaatteella”, eli palvelee käytännössä vain omistajiaan ja kilpailuttaa omat hankintansa julkisesti”, Tekstiilihuoltoliitto kuvaa lausunnossaan. Suurella volyymilla tuotettavat vuokratekstiilipalvelut edellyttävät miljoonien eurojen investointeja tekstiileihin ja kymmenien miljoonien investointeja tuotantolaitoksiin sekä -koneisiin. Nämä investoinnit pitää toteuttaa vuosia ennen kuin tekstiilipalvelua voidaan ryhtyä konkreettisesti tarjoamaan ja tuottamaan.

Suuren investointikynnyksen vuoksi alan pienyritykset eivät kykene itsenäisesti tuottamaan esimerkiksi hyvinvointialueiden tarvitsemia vuokratekstiilipalveluita. ”Hankintalain toteutuessa tekstiilihuoltoalalle siirtyisi lain vähimmäisomistusvaatimuksen myötä 200–300 asiakasta, jotka aikaisemmin ovat hoitaneet tekstiilihuollon inhouse-pesulassa. Tämä ’vapautuva asiakaskunta’ on toimialan pk-yritysten kannalta hyvin epäkiinnostavaa, koska sen tarjoama palvelutarve on maantieteellisesti hyvin hajautunut, ja sen tarjoama asiakkuus on hyvin matalakatteista”, Tekstiilihuoltoliitto arvioi lausunnossaan. Tällaisen markkinan palveluun tarvittavan kapasiteetin lisääminen on myös erittäin kallista. ”Tyypillisesti miljoonan euron liikevaihtolisäys vaatisi yli miljoonan euron investoinnit, kun kyseessä on vuokratekstiilipalvelut, eikä tähän lukuun ole vielä otettu huomioon investointeja tietojärjestelmiin, jotka tarvitaan liittymiseksi sote-asiakkaiden toiminnanhallintaan”, Tekstiilihuoltoliitto toteaa. ”Todellisia kilpailuttamisolosuhteita ei siis sote-alan vuokratekstiilipalveluissa ole Suomessa olemassa, eikä hankintalakimuutos esitettyssä muodossaan parantaisi tilannetta, vaan heikentäisi sitä edelleen.”

Tekstiilihuoltoliiton mukaan paras tapa pienyrityksille päästä osalliseksi esimerkiksi sote-alan tekstiilipalvelutuotantoon on tarjota palveluitaan osana inhouse-yhtiöiden muodostamaa kokonaisratkaisua. ”Inhouse-yhtiöt kilpailuttavat esimerkiksi alihankintana tarvittavat pesulapalvelut hankintalain mukaan, julkisesti ja avoimesti, yksityinen suuryritys ei toimi tällä tavalla hankinnoissaan”, Tekstiilihuoltoliitto muistuttaa.

Kun lakiuudistuksen tavoitteena on kilpailun lisääminen, tarjouspyynnön laatiminen ja tarjouksen jättäminen tulee tehdä nykyistä helpommaksi. Nyt esitetyllä tavalla julkisiin hankintoihin syntyy lisää

normeja edellisten päälle, jolloin ennestään vaikeaksi koettu kilpailu julkisista hankinnoista tulisi vielä vaikeammaksi.

Esityksen toteutuessa, hankintayksiköiden ja yritysten on hankittava itselleen uutta hankintaosaamista. Tämä aiheuttaa paljon uutta tuottamatonta työtä, ja tämä lisää entisestään tekstiilihuollon kokonaiskustannusta asiakkaille, joiden muutenkin on esityksen toteutuessa erittäin haastava löytää kustannustehokkaasti hinnoiteltua tekstiilihuoltoa. Pienyritysten arjessa keskitytään tyypillisesti yritykselle tärkeimpään perustyöhön, eikä niissä ole yleensä varattu ”julkisten hankintojen osaamisen kasvattamiseen” tai konsultti- ja lakimiespalveluihin ylimääräistä aikaa eikä rahaa. Jos inhouse-yhtiöiden kustannustehokkuus halutaan avoimesti todentaa ja lisätä samalla kilpailua, tämä onnistuu parhaiten palauttamalla kansallisen hankintalain ulosmyyntiraja EU-lainsäädännön mukaiselle 20% tasolle.

Tekstiilihuoltoliitto ry ei näe, että esitetyllä hankintalakimuutoksella saavutettaisiin säästöjä ja kilpailun lisääntymistä; päinvastoin esityksen toteutuessa nykyisin in-house-pesuloiden nykyiset pienet asiakkaat joutuisivat maksamaan tekstiilihuollostaan nykyistä merkittävästi enemmän, eikä kaikille pienemmille asiakkaille esityksen mukaisessa tulevaisuudessa välttämättä edes löytyisi tekstiilihuoltopalvelun tarjoajaa. Tämä toteutuessaan vaarantaa sote-palveluiden turvallisuuden ja sairaalahygienian, koska puoliammattillisesti on mahdotonta taata tekstiilien mikrobiologinen hygienia.

4. Kansallinen kyberturva vaarantuu

Valtion kyberturvallisuusjohtaja Rauli Paananen on toistuvasti lausunut eri vaiheissa hankintalain valmistelua, että käytettävissä olevan kyberturvallisuuden osaamis- ja tietotaso heikkenisi merkittävästi, mikäli sidosyksiköiden roolia kavennetaan. Lakiluonnoksessa todetaan, että erityisesti ICT-infrastruktuurin ja -palveluiden osalta sidosyksiköillä on keskeinen rooli asiakkaidensa toimintojen jatkuvuuden turvaamisessa – rooli, jota markkinaehtoiset ratkaisut eivät kaikilla alueilla kykene korvaamaan.

Hankintalakiehdotuksessa lainataan kyberturvallisuusjohtaja Paanasta, jonka mukaan markkinaselvitysten mukaan kyberturvapalveluiden kustannukset voivat nousta jopa nelinkertaisiksi, mikäli palvelut siirretään sidosyksiköiltä kokonaan yksityisille toimijoille.

Tällaista palvelua tarjoaa hyvinvointialueille, kunnille ja puolustusvoimille inhouse-yhtiö Istekki Oy, joka palvelee omistaja-asiakkaitaan 15 hyvinvointialuetta ja HUS:ia, 13 kuntaa ja kaupunkia hallinnoiden 2000 asiakkaitensa järjestelmää 1400 ”teknologiaturvaajan” voimin. Deloitte toteuttamissa markkinahintavertailuissa Istekki Oy:n hinnoittelu on toistuvasti ”pääosin markkinahintatason alapuolella tai markkinahintaisia” jatkuvaluonteisissa ICT-infrastruktuuripalveluissa. ”Vaikka asiakas löytäisi markkinoilla tarjolla olevista palvelukomponenteista hinnaltaan halvemmän kokonaisuuden yhdistelemällä eri palveluita, on todennäköistä, että ICT-infrastruktuuripalvelut tulevat kuitenkin asiakkaalle halvemmaksi hankkia Istekiltä kokonaisuutena, jolloin asiakkaan oma sisäinen palvelunhallinnan tarve on vähäisempi”, Deloitte arvioi helmikuussa 2026 julkaistussa selvityksessä.

Yhtiön keskeisimpiä palveluita on oman runkoverkon hallinta. Dedikoitu, suljettu ja 24/7 omassa hallinnassa oleva tietoliikenneverkko vahvistaa julkisen sektorin toimintavarmuutta, kyberturvallisuutta ja digitaalista suvereniteettia. Kunta- ja sotesektorilla pitkät toimitusketjut tekevät kokonaisuudesta helposti haavoittuvan. Mitä monimutkaisemmiksi arkkitehtuuri ja toimittajaverkosto kasvavat, sitä vaikeammaksi häiriöistä toipuminen käy.

Palvelun toimivuuden lisäksi olennaista on se, kuka verkkoa hallitsee ja kenellä on pääsy dataan. Istekin palvelut on rakennettu turvaamaan asiakkaiden kriittinen toiminta ja sen jatkuvuus. Verkon keskeiset osat, kuten IP-avaruudet, reititykset ja ydintoiminnot, ovat omassa hallinnassa. Verkossa ei ole kuluttajaliikennettä, järjestelmiä voidaan ajaa Istekin datakeskuksista paikkakuntariippumattomasti ja viiveet on pystytty minimoimaan. Näin kriittiset julkiset palvelut voidaan pitää toiminnassa myös poikkeusoloissa.

5. Pohjois-Suomeen jopa 600 ICT-kilpailutusta

Hankintalain toteutuminen mullistaisi Pohjois-Suomen kuntien ICT-palveluiden tuotannon. Inhouse-yhtiö LapIT:llä on pohjoisessa Suomessa alle 10 prosenttia omistavaa 30 pienosakasta. Lain läpimenon takia nämä omistajat irtisanoisivat palvelusopimuksensa markkinoilta kilpailutettuihin palveluihin kutakuinkin samanaikaisesti. Tämä tarkoittaisi pahimmillaan jopa 600 samanaikaista kilpailutusta, olemassa olevien palvelusopimusten tilalle. Vastaosassa on hankintalain aiheuttaman muutoksen kaltaisia tilanteita varten muutaman kuukauden irtisanomisajan pykälä, vaikka sopimus olisi jopa viisivuotinen. Lakimuutos aiheuttaisi seuraavan tapahtumaketjun:

- Pienomistajien irtisanoessa palvelusopimuksensa samanaikaisesti LapIT:n liikevaihto laskisi noin 29 prosenttia.
- Liikevaihdon merkittävä muutos johtaisi siihen, että noin 50 LapIT:n hallinnoimaa toimittajasopimusta jouduttaisiin kilpailuttamaan uudelleen sopimusarvon muuttuessa yli 10 prosenttia, nykyiseen hankintalakiin perustuen.
- Samanaikaisesti noin 30 pienomistajaa joutuisi käynnistämään omien palvelukokonaisuuksiensa kilpailutukset järjestääkseen LapIT:n tuottamia palveluita vastaavat itselleen uudelleen.
- Pahimmillaan merkitsisi 200 - 600 kilpailutusta Pohjois-Suomen alueella (30 pienomistajaa × 50 sopimusta + LapIT:n 50 sopimusta, osa etenisi yhdessä).
- LapIT kilpailuttaa normaalisti keskimäärin 15–20 toimittajasopimusta vuodessa, jolloin koko sopimuskannan uudelleenkilpailutus veisi arviolta 2,5–3,5 vuotta, ja pienomistajilla todennäköisesti vielä pidempään, noin 3–5 vuotta riippuen niiden omista kilpailutusresursseista ja kyvystä muodostaa tarvittavat palvelukokonaisuudet.
- Laaja ja samanaikainen julkisen sektorin kilpailutuspiikki heikentäisi todennäköisesti ICT-markkinan kiinnostusta pienempiin kuntatoimijoihin, mikä lisäisi riskiä siitä, ettei tarjouksia saada riittävästi tai että hinnat nousevat ennakoitua enemmän.
- Muutoskierre kasvattaisi merkittävästi kustannus-, saatavuus- ja jatkuvuusriskiä ICT palveluissa koko Pohjois-Suomen alueella.

Sama tilanne toteutuisi myös muualla maassa, muissa, erityisesti runsaasti toimittajasopimuksia sisältävän ICT-toimialan inhouse-yhtiöissä.

6. Alueellisten ruokapalveluiden volyymietu menetetään

Pohjois-Karjalassa toimiva Polkka Oy:llä on pienomistajina 6 kuntaa, joille se ei voi hankintalakiuudistuksen jälkeen enää tarjota ruokapalvelua. Kiteen ja Nurmeksien kaupungeilla sekä Heinäveden, Ilomantsin, Tohmajärven ja Liperin kunnilla itsellään ole enää osaamista ruokapuolella, mutta joutuvat jatkossa suunnittelemaan itse ruokapalvelunsa ja menettävät suuren volyymin hyödyt. Polkan pääomistajat, Pohjois-Karjalan hyvinvointialue ja Joensuu kaupunki voivat jatkaa Polkan omistajina.

Pohjois-Pohjanmaalla eteläosissa toimiva PPE-Köökki Oy tuottaa puhtaus- ja ateriapalveluita omistajilleen, joista kaksi omistaa hankintalakimuutoksen jälkeen vaaditut yli 10 prosenttia yhtiöstä. Kymmenen kuntaa (Alavieskan kunta, Haapajärven kaupunki, Haapaveden kaupunki, Nivalan kaupunki, Oulaisten kaupunki, Pyhäjoen kunta, Pyhäjärven kaupunki, Pyhännän kunta, Sievin kunta ja Siikajoen kunta) omistaa reilusti alle 10 prosenttia yhtiöstä. PPP-Köökissä kaksi omistajaa, Oulun seudulla ja Koillismaalla toimiva ammatillista koulutusta järjestävä oppilaitos OSAO ja Kainuun Ammattiopisto KAO, eivät voisi enää käyttää in house-ostoja tarvitsemiensa palvelujen hankkimiseksi ateria- ja puhtauspalvelujen osalta.

Hankintalain muutoksen jälkeen toiminta hajautuu usealle toimijalle. Se lisää investointikustannuksia, esimerkiksi useampaan valmistuskeittiön. Nykyinen PPP-Köökkin iso valmistuskeittiö jää vajaalle käytölle, jolloin tilakustannukset nousevat ateriaa kohden.

Nykyisin kuntien ja sotekohteiden henkilökunta hoitaa kohteita yhdessä. Nykyisessä mallissa PPP-Köökissä voidaan joustavasti siirtää henkilökuntaa kohteesta toiseen, koska työnantaja on sama. Jos toiminta hajautuu usealle eri toimijalle, kuntien henkilöstömenot kasvavat. Kuntien kohteissa ei ole toimintaa ympäri vuoden, jolloin henkilökunnalle ei ole tarjota töitä koko vuodeksi ja koulujen lomakausina on liikaa henkilökuntaa ja henkilöstöä joudutaan lomauttamaan. Sotekohteissa on puolestaan henkilöstöpulaa henkilökunnan vuosilomien aikana. Ammattitaitoista henkilökuntaa ei saada riittävästi.

PPP-Köökki kilpailuttaa kaikki hankintansa, kuten elintarvikkeet, kuljetukset, palveluliikkeet, koneet ja siivousaineet. Esimerkiksi vuonna 2025 ruokapalvelukuljetukset toivat kuljetusyrityksille noin 1,4 miljoonaa euron (netto) myynnin. Hankintalain muutos johtaisi voimassa olevien sopimusten uudelleenkilpailuttamisiin kesken sopimuskauden. Sopimuksissa on irtisanomis- ja purkupykälä uuden hankintalain aiheuttamien muutostilanteiden kaltaisten tilanteiden varalta. Inhouse-yhtiön toiminnan pilkkominen johtaa ison ostovolyymin edun katoamiseen myös kuljetuksissa. Kuljetuskustannukset nousevat, kun samoja reittejä ajaa useampi eri toimija. Ostettavat määrät ovat jatkossa oleellisesti pienempiä, jolloin on epävarmaa, saavatko pienet kunnat hyviä tarjouksia lainkaan.

Monissa kunnissa ruokapalvelut ovat jo nyt monimutkaisia logistisia kokonaisuuksia. Saaristoalueilla jakeluketjut ovat erityisen vaativia. Esimerkiksi Varsinais-Suomen hyvinvointialue Varhan ja Turun kaupungin pääomistama Kaarea tuottaa vielä toistaiseksi ruokapalveluja myös alle 10 prosenttia omistaville Paraisten kaupungille, Uudenkaupungin kaupungille sekä Auran kunnalle.

Pohjois-Savossa on ruokapalvelujen lain pakottama ruokapalveluiden uudelleenjärjestely aiheuttamassa merkittäviä lisäkustannuksia. Koko Pohjois-Savon alueella toimiva inhouse-yhtiö Servica valmistaa alle 10 prosenttia yhtiöstä omistavan Pielaveden kunnan omistamassa keittiössä useita ruokaa useammalle kunnalle ja sotepuolen asiakkaalle. Hankintalain muutosten voimaantultua ei Pielaveden kunta voisi enää vuokrata uutta, hienoa ammattikeittiötä inhouse-yhtiölle yhteiseen tarpeeseen, vaan voisi käyttää sitä vain itse. Tällöin tilakustannukset kohdistuisivat yksinomaan kunnalle, eikä volyyमितua syntyisi alueen kunnille. Laki tulee siis kalliiksi varsinkin Pielavedelle. Vastaavia yhdistetyssä käytössä olevia keittiöitä on Pohjois-Savossa useita. Mittakaavaeduct ovat olleet merkittäviä, ja kunnat ovat tyytyväisiä nykyiseen yhteistoimintaan.

Pia Hiltunen · 2.
Director Of Finance And Admini...
3 pv · 🌐

Muodosta yhteys

Hankintalakiuudistuksesta... Meidän maakunnassa on jo vuosikymmeniä toiminut kuntien, kaupunkien ja sittemmin myös hyvinvointialueiden omistama inhouse-yhtiö, joka ylläpitää esim. taloushallinnon tietojärjestelmäkokonaisuutta. Sitä myös Karelia-ammattikorkeakoulu Jns kaupungin tytäryhtiönä on voinut käyttää. Vuotuiset kustannukset Karelialle ovat noin 38 000 euroa.

Hankintalakiuudistuksen seurauksena Karelia ei enää voi jatkaa asiakkuutta, joten joudumme kilpailuttamaan järjestelmät. Pyysin kilpailutusta varten toimittajilta indikatiivisia hintatietoja: käyttöönotot noin 200 000 euroa plus ylläpitokustannukset n. 55 000 eur/vuosi.

Miten tässä julkinen sektori nyt säästää? 🤔

61

5 kommenttia · 4 uudelleenjulkaisua

Tykkää

Kommentoi

Julkai...delleen

Lähetä

Osuvimmat ▾

Joona M. · 2.
Paikkatietopäällikkö

1 pv ...

Juu. Hankalaa tästä tekee sen, että kesäkuussa EU julkaisee uuden hankintadirektiivin luonnoksen ja voimaan loppuvuodesta (?). Yleensä niissä on noin 2v siirtymäaika. Eli meillä tulisi arviolta 2028 taas uusi hankintalaki, missä sidosyksikkösäätelyyn ja hankintapoja rajoitetaan.

Myös palkka- ja taloushallinnanpalveluissa suunniteltu hankintalaki aiheuttaa kohtuuttomia seurauksia. Ohessa LinkedIn-kuvakaappaus (5.4.2026) Pohjois-Karjalan tilanteesta käydystä keskustelusta. Säästöjen sijaan kustannukset nousevat radikaalisti.

<https://kustos.fi/yksityiskohtainen-tarkastelu-kuudesta-esimerkista-hankintalakimuutoksen-kaytannon-vaarallisista-ja-kalliiksi-tulevista-vaikutuksista/>

Lähteet:

Tekonivelsairaala Coxa Oy:n lausunto hankintalaista (10.3.2025):

<https://www.lausuntopalvelu.fi/FI/Proposal/Participation?proposalId=ace05d59-c8e0-41c3-acbb-1c87e4cd1a23>

Tekstiilihuoltoliitto ry:n lausunto Eduskunnan talousvaliokunnalle, hallituksen esitys hankintalain muuttamisesta (23.3.2026)

LapIT:n; Meitan, PPP-Köökin, hankintalakiin liittyvä lausuntomateriaali.

